

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Група 1ЕПІм

ЗАТВЕРДЖУЮ

проректор з НІР

професор _____ Д.М. Клец

«   » _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни	<u>Соціальна відповідальність</u> (назва навчальної дисципліни згідно освітньої програми)
підготовки	<u>магістра</u> (назва освітньо-кваліфікаційного рівня)
в галузі знань	<u>07 – «Управління та адміністрування»</u> (шифр і назва галузі знань)
спеціальності	<u>076 – «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»</u> (шифр і назва спеціальності)
за освітньою програмою¹	<u>Підприємництво, торгівля та біржова діяльність</u> (назва освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми)
мова навчання	<u>державна</u> (мова, на якій проводиться навчання за робочою програмою)

2019 рік

¹ якщо програма навчальної дисципліни розроблена для декількох освітніх програм за даною спеціальністю, то вказуються усі освітні програми

1. Мета вивчення навчальної дисципліни є формування у студента системи знань, вмінь та навичок з соціальної відповідальності.

(п.2.2 листа МОН №1/9-434 від 09 липня 2018 року)

2. Передумови для вивчення дисципліни: «Економічна теорія», «Економіка підприємства», «Менеджмент», «Підприємництво і бізнес-культура».

(вказати які дисципліни передують її вивчення)

3. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни ²
	денна форма навчання
Кількість кредитів - <u>4</u> Кількість годин - <u>120</u>	<u>обовязкова</u> (обовязкова, вибіркова)
Семестр викладання дисципліни	<u>2</u> (порядковий номер семестру)
Вид контролю:	<u>іспит</u> (залік, екзамен)
Розподіл часу:	
- лекції (годин)	<u>16</u>
- лабораторні роботи (годин)	<u> </u>
- практичні заняття (годин)	<u>16</u>
- самостійна робота студентів (годин)	<u>58</u>
- курсовий проект (годин)	<u> </u>
- курсова робота (годин)	<u>0</u>
- розрахунково-графічна робота (контрольна робота)	<u> </u>
- іспит	30

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

По завершенні вивчення дисципліни студенти повинні:

знати:

- теоретичні основи соціальної відповідальності;
- співвідношення понять «відповідальність», «обов'язки», «права»;
- види соціальної відповідальності;
- зв'язок соціальної та юридичної відповідальності;
- зв'язок соціальної та екологічної відповідальності;
- зв'язок соціальної та політичної відповідальності;
- формальні та неформальні шляхи для відбору необхідного типу соціальної відповідальності;
- підходи до соціальної відповідальності
- підходи до управління соціальною відповідальністю.

² Якщо дисципліна викладається декілька семестрів, то на кожний семестр за відповідною формою навчання заповнюється окремий стовпчик таблиці.

вміти:

- реалізувати принципи соціальної відповідальності;
- провести аналіз соціальної відповідальності підприємства;
- оцінити вплив соціальної відповідальності на ефективність діяльності підприємства;
- використовувати методики оцінки змін фінансових показників щодо соціальної активності;
- розробити стратегію соціальної відповідальності в маркетингу.

(п.2.3 листа МОН №1/9-434 від 09 липня 2018 року, як в освітній програмі)

5. Критерії оцінювання результатів навчання

(п.2.4 листа МОН №1/9-434 від 09 липня 2018 року)

Оцінка в балах	Оцінка за шкалою ECTS		
	Оцінка за національною шкалою	Оцінка	Критерії
1	2	3	4
90-100	Відмінно	A	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального
80–89	Добре	B	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального
75-79		C	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками
67-74	Задовільно	D	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки
60–66		E	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.

1	2	3	4
35–59	Незадовільно	FX	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)
0–34	Неприйнятно	F	Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)

6. Засоби діагностики результатів навчання: опитування, діалог, групове обговорення тематичних питань, тестові завдання.

(п.2.5 листа МОН №1/9-434 від 09 липня 2018 року)

7. Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять³

Назва теми лекційного матеріалу	Назва ПР, СРС			
	очна		очна	
1	2	3	4	5
Тема 1. Походження Відповідальності	2	ПР 1. Засвоєння загальних положень щодо соціальної відповідальності	2	[1.1, 1.2, 1.4, 2.1, 2.3, 3.1-3.4]
		СРС 1. Сутність та зміст поняття «соціальне».	6	[1.1, 1.2, 1.5, 2.2, 2.5, 2.6, 3.1-3.4]
Тема 2. Найважливіші аспекти Відповідальності	2	ПР 2.Визначення сутності та змісту відповідальності	2	[1.1, 1.5, 2.3, 2.4, 2.7, 3.1- 3.4]
		СРС 2. Розвиток поглядів щодо відповідальності.	6	[1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 2.7, 3.1-3.4]
Тема 3. Основні види Соціальної відповідальності	2	ПР 3. Встановлення зв'язку різних видів відповідальності	2	[1.1, 1.5, 1.6, 2.3, 2.7, 3.1-3.4]
		СРС 3. Характеристика основних видів відповідальності	6	[1.1, 1.2, 1.4, 2.2, 2.3, 3.1-3.4]
Тема 4. Загальні принципи соціальної відповідальності бізнесу	4	ПР 4. Провести аналіз принципів соціальної відповідальності бізнесу.	4	[1.1, 1.6, 2.4, 2.5, 3.1-3.4]
		СРС 4. Встановлення зв'язку принципів соціальної відповідальності бізнесу.	6	[1.1, 1.2, 1.3, 2.5, 3.1-3.4]

³ Якщо дисципліна викладається декілька семестрів, то теми розбивати посеместрово.

1	2	3	4	5
Тема 5. Соціальна відповідальність керівників	2	ПР 5. Зробити порівняння професійної та соціальної відповідальності керівника.	2	[1.1, 1.5, 2.3, 2.4, 2.7, 3.1 – 3.4]
		СРС 5. Соціальна відповідальність керівника щодо підготовки та реалізації управлінських рішень (ПРУР)	6	[1.1, 1.2, 1.3, 2.7, 3.1-3.4]
Тема 6. Зв'язок Соціальної відповідальності і Технологічних цілей компанії	2	ПР 6. Встановити характер зв'язку соціальних та технологічних цілей компанії.	2	[1.1, 1.2, 1.4, 2.2, 2.6, 3.1-3.4]
		СРС 6. Основна ціль компанії як критерій рівня її соціальної відповідальності.	6	[1.1, 1.3, 2.1, 2.3, 2.5, 3.1-3.4]
Тема 7. Взаємозв'язок соціальної і юридичної відповідальності	2	ПР 7. Встановити характер зв'язку соціальної і юридичної відповідальності.	2	[1.1, 1.2, 1.7, 2.2, 2.6, 2.7, 3.1-3.4]
		СРС 7. Зробити аналіз мотивів, які активізують соціальну відповідальність керівництва компанії.	6	[1.1, 1.2, 2.5, 3.1-3.4]
Тема 8. Рівні соціальної відповідальності у бізнесі	2	ПР 8. Визначити рівні соціальної відповідальності у бізнесі.	2	[1.1, 1.5, 2.3, 2.4, 2.7, 3.1 – 3.4]
		СРС 8. Провести аналіз рівнів соціальної відповідальності у бізнесі.	6	[1.1, 1.2, 1.3, 2.5, 3.1-3.4]
Тема 9. Соціальна відповідальність і імідж організації	4	ПР 9. Встановити зв'язок соціальної відповідальності і іміджу організації	4	[1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 2.1, 2.2, 2.6, 3.1-3.4]
		СРС 9. Засвоїти основні положення концепції корпоративної соціальної відповідальності (КСВ)	10	[1.1, 1.5, 1.6, 1.7, 2.6, 3.1-3.4]
Усього за семестр	16	ПР	16	
		СРС	58	
		Іспит	30	
УСЬОГО за дисципліну	16		120	

8. Орієнтовна тематика індивідуальних та/або групових занять⁴ _____
(за наявності)

9. Форми поточного та підсумкового контролю: опитування, діалог, групове обговорення тематичних питань, самостійна робота; у час окремого розкладу занять – за допомогою тестових завдань, іспит.

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення: ноутбук, проєктор, Microsoft Word, Microsoft Excel, Microsoft PowerPoint.
(за потреби)

11. Рекомендовані джерела інформації

1. Базова література

1.1. Саприкіна М. А., Корпоративна соціальна відповідальність: моделі та управлінська практика: посібник / М.А. Саприкіна, М.А. Саєнсу,

⁴ Вказується орієнтовна тематика КП, КР, ргр, якщо вони передбачені навчальною програмою

А.Г. Зінченко, О.М. Ляшенко, Г.А. Місько (за наук. ред. д.е.н., проф. засл. діяч. науки і техніки О.С. Редькіна). – К.: Вид-во «Фабований лист», 2011. – 480 с.

1.2. Колот А.М. Соціально-трудова відносина: теорія і практика регулювання: монографія / Київ. нац. екон. ун-т, 2003. – 230с.

1.3. Грішнова О.А. Людський розвиток: Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2006. – 220 с.

1.4. Корпоративна соціальна відповідальність: підручник/ О. Гирик, О.Денис, О. Дубовик, І. Жеребило, А. Зінченко, Н. Реверчук, М. Саприкіна, Р.Семів, З. Скринник, К. Телюк; за заг.ред. д-ра екон.наук, проф. Т.С. Смовженко, д-ра екон.наук, проф. А.Я. Кузнецової. – К.: УБС НБУ, 2009

1.5. Куліш А. Соціальна відповідальність бізнесу в банківській сфері у запитаннях і відповідях.- К., 2007.- 80 с.

1.6. Лазоренко О., Колишко Р. та ін. Посібник із КСВ. «Базова інформація з корпоративної соціальної відповідальності». – К.: Видавництво «Енергія», 2008.

1.7. Петрова О.М. Соціальний діалог як інструмент формування корпоративної політики сучасних підприємств в Україні: [навч. посіб.]/ Ольга Михайлівна Петрова. – К.: Центр учбової літератури, 2008. - 60 с.

2. Допоміжна література

2.1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436 – IV.

2.2. Закон України «Про екологічну експертизу» від 09 лютого 1995 року № 46/95-ВР.

2.3. Зелена книга ЄС «Популяризація європейських засад корпоративної соціальної відповідальності» (EU Green Paper «Promoting a European framework for Corporate Social Responsibility, 2001).

2.4. Конвенція ЄК ООН «Про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з екологічних питань (Орхуська конвенція).

2.5. Гнибіденко І.Ф., Колот А.М., Новікова О.Ф. та ін. Соціальна безпека: теорія та українська практика: Монографія / за ред. І.Ф. Гнибіденка, А.М.Колота, В.В.Рогового. – К.:КНЕУ, 2006. – 292с.

2.6. Соціальна відповідальність бізнесу в Україні: розуміння та впровадження. – К: 2005. – 48 с.

2.7. Охріменко О.О., Іванова Т.В. Соціальна відповідальність. – Навч. посіб. – Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». – 2015. –180 с.

(інші друковані матеріали)

3. Інформаційні ресурси

3.1 Бабайлов В.К. Тести з дисципліни «Соціальна відповідальність» освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» спеціальностей: 051 «Економіка», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», 071 «Облік і оподаткування», 056 «Міжнародні економічні відносини», потік – 5ЕП, ЕПП, ЕА, ЕМ [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://files.khadi.kharkov.ua/upravlinnya-ta-biznesu/ekonomiki-pidpriemstva/item/12137-sotsialna-vidpovidalnist.html>.

3.2 Бабайлов В.К. Методичні вказівки до практичних завдань та самостійної роботи з дисципліни «Соціальна відповідальність» для студентів денної форми навчання підготовки магістра за напрямком 0504 «Економіка підприємства» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://files.khadi.kharkov.ua/upravlinnya-ta-biznesu/ekonomiki-pidpriemstva/item/9580-sotsialna-vidpovidalnist.html>.

3.3 Бабайлов В.К. Програма та методичні вказівки до виконання контрольної роботи з дисципліни «Соціальна відповідальність» для студентів спеціальностей 051 – «Економіка», 076 – «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://files.khadi.kharkov.ua/upravlinnya-ta-biznesu/ekonomiki-pidpriemstva/item/12078-sotsialna-vidpovidalnist.html>.

3.4 Бабайлов В.К. Конспект лекцій по дисципліне «Социальная ответственность», поток – 5ЭП,ЭПП,ЭА,ЭМ, подготовки магистра по специальностям: 051 «Экономика», 076«Предпринимательство, торговля и биржевая деятельность», 071 «Учёт и налогообложение», 056 «Международные экономические отношения» [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://files.khadi.kharkov.ua/upravlinnya-ta-biznesu/ekonomiki-pidpriemstva/item/12075-sotsialnaya-otvetstvennost.html>.

(адреси сайтів з матеріалами)

Розроблено та внесено: _____ кафедра «Економіки і підприємництва»
(повне найменування кафедри)

Розробник програми: доцент, к.е.н. _____ Бабайлов В.К.
(посада, наук. ступінь, вчене звання) (підпис) (ПІБ розробників)

Обговорено та рекомендовано до затвердження на засіданні кафедри
Протокол № 11 від «24» січня 2019 р.
(номер) (та дата протоколу)

Завідувач кафедрою д.е.н., професор _____ Іванілов О.С.
(науковий ступінь, вчене звання) (підпис) (ПІБ завідувача кафедри)

Погоджено
Декан факультету управління та бізнесу
(повна назва факультету, де читається дисципліна)

д.е.н., професор _____ Дмитрієв І.А.
(наук. ступінь, вчене звання) (підпис) (ПІБ декана)
« _____ » _____ 2019 року
(день) (місяць) (рік)

© _____, 2019 рік

© _____, 2024 рік

Примітки:

Робоча програма навчальної дисципліни розробляється відповідною кафедрою у 2-х екземплярах на 5 років і затверджується до 30 серпня: 1 екземпляр – у навчальний відділ; 2- екземпляр залишається на кафедрі.

Форма в редакції ХНАДУ відповідно до листа МОН України за №1/9-434 від 09 липня 2018 року затверджена Методичною радою ХНАДУ 26 вересня 2018 року протокол №1